

Stipendiatresa till Canada

Del 2

Av Torgny Gunnarsson

Måndagen började vi på Swisskess Holsteins. 1979 köptes gården av Heinz Kesser från Schweiz. På de 200 hektar som tillhör gården odlar man allt som behövs i produktionen. Man eftersträvar bra ben och juver, samt att korna har en jämn storlek för att kunna passa in i lösdriften. Båssängarna består av sand, över sanden lägger man ett lager med långhalm. Tjurar man använder sig av är Titanic, Freelance och FBI. Heinz Kesser eftersträvar en lagom avkastning, då han anser att detta ger mindre problem. Fullfoder var en självklarhet på Swisskess. Vi såg en 15 år gammal ko efter tjuren Tempo, med över 135.000 kg mjölk i livstidsproduktion. Efter besök på två Ayrshiregårdar gick färden mot Ferme Bergelait, ett familjeföretag bestående av 57 kor. Bland annat 4 EX och 38 VG, en avkastning på 11.000 kg med 4,0% i fett och 3,4% i protein. Runt 25 spolningar utförs per år och för tillfället använder man sig av Goldwin och Modest. Korna var efter Stormatic, Igniter, Inquirer och Champion där Inquirer-döttrarna var bäst och jämnast. Kvigorna var efter samma tjurar samt även September och Titanic. Besättningen hade genomgående bra kvalitet och var inte långt efter de mera kända gårdarna, helt klar värt ett återbesök!

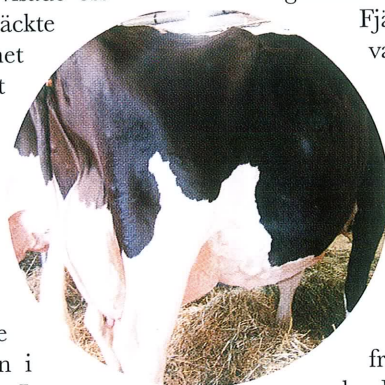
På tisdagen kom vi in i Eastern Breeders område med Limbra Holsteins som första besök. Detta kom att bli det mest kaotiska stopp med mera än 150 besökare från 6 olika länder på en och samma gång! De kor som utmärkte sig mest var efter Lee och Storm. Med 23 EX, 41 VG, 17 GP och en produktion på 9.500 kg var detta en jämn och bra besättning. Goldwyn och Morty var de tjurar som användes mest. Det blev en snabbvisit på Limbra för att komma iväg först till nästa gård som var Breezehill Holsteins. Tyvärr körde vår busschaufför fel, men vi blev räddade av en äldre gentleman som hoppade in i sin pick-up och visade oss vägen. Väl framme räckte det att titta in i rummet med alla priser för att förstå kvaliteten på djuren. 38 EX, 29 VG och 8 GP är inget dåligt resultat! Stora mjölkpräglade djur med styrka och med juver och ben i toppklass. De tjurar som man fann i härstammningarna var Lee, Leader, Storm och Cousteau. I dagsläget användes tjurarna Dante och Durham, vilket borde generera ytterligare förbättringar på juversidan.

Personligen håller jag Breezehill och Karona som de hittills bästa besättningarna!

Sedan bar det av till lösdriftsladugården på Veltions Holsteins som drivs av två bröder och deras föräldrar. Ladugården var två år gammal och man hade gått från 80 till 170 kor med hjälp av egen rekrytering. Dubbla liggbåsrader och sand som underlag ansåg man ge bästa ben- och haskvaliteten. De breda gångarna gjorde också att korna hade mycket yta att röra sig

på. En rolig detalj var att man lagt klinkers istället för polyetenkrubbor på foderbordet. Korna mjölkades i ett parallellstall, en dubbel tolv från De Laval. Två kofamiljer dominerade besättningen, Krull Broker Elegance och Reagan Cress Dairy. Man sålde ett flertal embryon till främst England och Japan, de flesta efter spolningar med Goldwyn, Durham och Dundee. Andra tjurar som Veltions använde var Modest och September Storm.

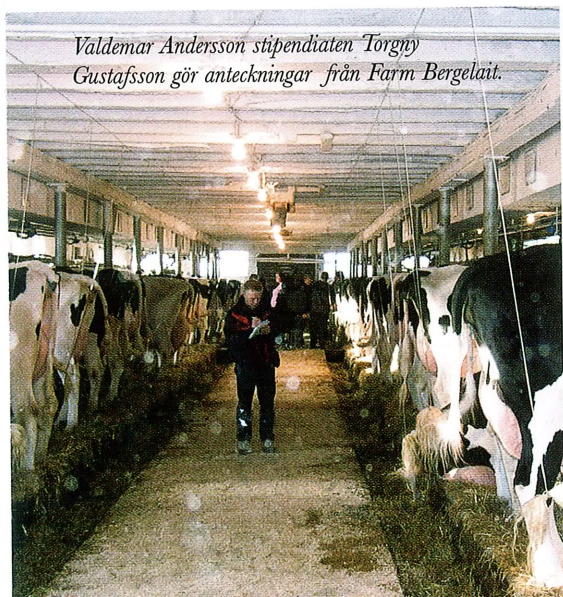
Lunchen på tisdagen intogs på en gård där man sålt korna och istället satsat på restaurangverksamhet i ladugården.

Fjärde gården för dagen var Royalty Holsteins and Jerseys. Ägaren var marknadschef på Eastern Breeders och hade köpt gården i december 2004. Därför bestod besättningen på 40-talet kor av djur från många olika gårdar. Korna var främst efter

Gibson, Lee, Stoneham och Storm. I dagsläget seminerades det med Samuelo, Jasper och Astronaut. Efter besöket blev det en lång resa till nästa gård genom ett kargare landskap med dålig bördighet. Någon i bussen ville likna det vid Alvaret på Öland. Efter två timmar kom vi fram till Howard Sikmas gård Fricosons Holsteins. 1965 köpte fadern gården och på våren 2005 när bröderna skulle överta driften ville inte ena brodern vara med, utan sålde halva besättningen och halva kvoten på öppna marknaden. För tillfället fanns det 42 kor på gården, men en utökning till 60 skulle ske. Trots delning fanns 7 EX och 20 VG, flera av djuren var efter något äldre tjurar såsom Starbuck.

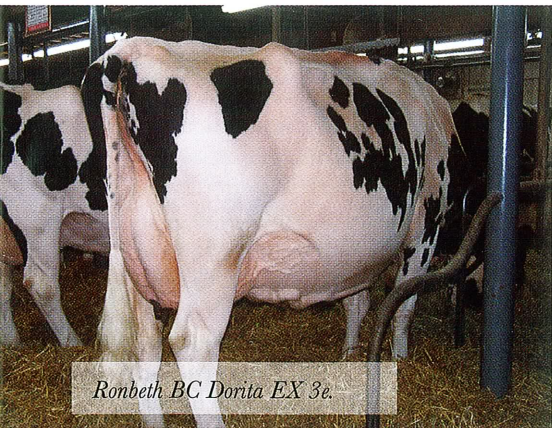
Valdemar Andersson stipendiaten Torgny Gustafsson gör anteckningar från Farm Bergelait.

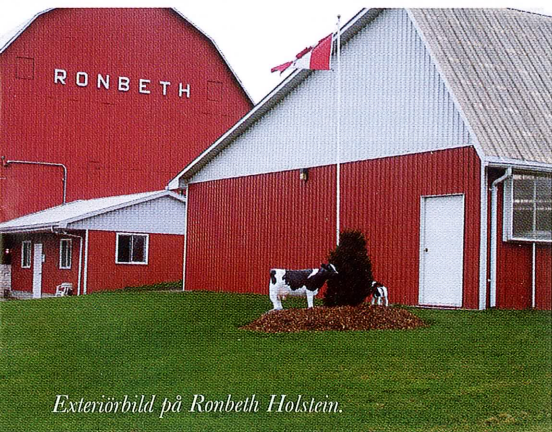

Det fanns en hel del Skychief-döttrar som var av hög standard. Förutom Semextjurar användes även Dundee. Foderstaten bestod av majs, hö och hösilage. Detta resulterade i en avkastning strax under 9.000 kg. När vi lämnar gården har solen gått ned för länge sedan, men vi ska även besöka Willdina Holsteins and Jerseys innan vi får kvällen. Det blir ett kort besök då de flesta av oss är trötta efter en lång dag. Ägaren John DeVries hinner dock berätta att Dundee, September Storm och Jasper är de tjurar som man i dagsläget använder sig av. Den ko jag fastnade för var Willdina Storm Still EX 4e. En äldre ko med enormt kropps djup, starka ben och för åldern bra juver. En rolig detalj var att det i ett hörn i ladugården gjorts plats för en verkstol så att man snabbt kunde ta dit kor med klövproblem. Något tankvärt för många lantbrukare! Trots sena kvällen håller Janne oss vakna med berättelser från tidigare resor på vägen ned till Coburg.

Efter att ha haft sovorgon styr vi kosan mot Ronbeth Holsteins. 20 EX, 26 VG, 12 GP och 9.500 kg i produktion beskriver avelsfilosofin på denna gård. Mera tryck på exteriör än produktion! Tjurar som använts var främst goda ben- och juverförvärvare, såsom

Ronbeth BC Dorita EX 3e.

Exteriörbild på Ronbeth Holstein.

Lee och Storm. Kalvarna var mestadels efter Jasper och Astronomical. I dagsläget seminerade man med Goldwyn, Astronomical och Durham. Höjdpunkten på gården är Ronbeth BC Dorita EX 3e, en ko med mycket volym och utmärkt haskvalitet, som trots en ålder av 9 år har ett juverdjup ovanför hasspets.

Lämnar Ronbeth Holsteins och kommer in ett landskap som kan liknas vid Österlen. Tyvärr ligger dimman tät så sikten blir begränsad. Efter en kort körning kommer vi fram till Altona Lea Holsteins. De mjölkar ca 50 kor, där 2/3 är VG eller bättre. Produktionen är 10.800 kg och som vanligt har man långa och breda båsar för bästa möjliga kokomfort. Man har alltid valt att använda topptjurar från Semex. Som så många andra utfodrar de med hö- och torrt rundbalsensilage. Man köper in proteinfoder och mineraler. Det som är mest fantastiskt på denna gård är att man har fem generationer Excellent Home Breed, man har alltså på egen hand avlat fram fem generationer EX, till och med 6:e generationen kan vara på gång!

Nästa stopp är i mitt tycke den absolut bästa gården, nämligen Quality Holsteins. Här har Ari och Paul Ekstein skapat en besättning som i stor utsträckning baserar sig på de egna tjurarna Lad, Floyd och Skyfame. Samtliga kor i besättningen uppvisar en imponerande jämnhet i kroppsstyrka kombinerat med torra ben och fantastiska juver. Jag har svårt att tro att det på någon annan gård i världen finns bättre kor som baseras på det egna avelsmaterialet både på ko sidan och bland tjurarna. Av de 100 korna är 90 EX eller VG. Det skulle gå att skriva om hur många kor som helst, men den ko jag fastnade för i stallet var Quality Lad Cheryl EX och en Gibsondotter som för tillfället var sin och vi fick sedan höra att den eftermiddagen vi var där hade det sålts en syster till henne på auktionen i Guelph för runt 630 000:-. Gibson, Integrity och Astre var de tjurar som det fanns kor efter, förutom gårdens egna tjurar. Gibson- och Astresöner var enligt Ari och Paul Eksteins tycke det mest intressanta avelsmaterialet just nu. Man vill också visa upp för allmänheten att man har en bra djurhållning. Därför

hade man en stor beteshage mellan gården och närliggande motorvägen som gick förbi Woodbrigde.

Sista gårdsbesöket på onsdagen var hos James och Frances Johnston på Jameston Holsteins. Gården hade funnits i slakten sedan 1842 vilket för Canada är en lång tid. Man mjölkar 45 kor och brukar ca 150 ha åker. Tyvärr var inte alla kor i bästa visningsform då en hel del hade svullna hasor. Två kor var dock riktigt bra, en EX Outside dotter och en ko efter James som var bedömd VG 88 i andra laktation. Det var döttrar efter

Ljuverbild på en syster Mia Engstads ko Felice.

En liggare från en del resenärer Kanadas bästa ko Quality Gibson Fransisco.

dessas tjurar samt även efter Allen och Storm som var de bättre. Man vill i framtiden få något större kor, därför används mycket September, Allen och Astronomical. Kvällen avslutades med middag på en tysk restaurang där flera av de internationella gästerna åt denna kväll. Efter middagen tog vi in på Holiday Inn i Guelph.

Torsdagens schema var fullspäckat, 4 gårdsbesök, besök i CN Tower och galamiddag på kvällen! Denna dag fick vi klara oss utan Janne, då han hade möte med övriga representanter från Semex. Två utav dagens besättningar, Claynook Farms och Bosdale Farms, var relativt nybyggda uppbyggda ladugårdar. På Claynook fanns 160 kor som mjölkade 11.300 kg. Här prioriterade man effektivitet i mjölkningsarbetet, 1½ timme tog

mjölknigen vid varje tillfälle. Det gick åt tre personer vid mjölknigen, en som förberedde, en som mjölkade och en som tog av mjölkmaskinen. Detta var en av få gårdar som inte utfodrade med hö utan foderstaten bestod av gräs- och majsensilage, torkad majs och soya mixat i fullfodervagn. På Claynook hade man problem med ben- och klövskvalitet.

Då imponerade Bosdale mera på mig. De 120 korna avlönade de tre ägarna samt fyra anställda. Den relativt nya ladugården kunde nästan liknas vid en kyrka, ljusa väggar, ljusinsläpp och högt till tak. I taket hade man fläktar med en diameter på över åtta meter. Tack vare storleken behövde man inte köra dem så fort för att få stor rotation på luften. Detta gjorde att ljudnivån från fläktarna blev minimal. Kostnaden för detta bygge uppgick till 35.000 svenska kronor per bås. Bland korna fanns det flera familjer med både fem och sex generationer EX eller VG i rad. Det var främst djur efter Gibson, Leader och Storm som utmärkte sig. Lyster och September Storm var två utav tjurarna man använde mest i dagsläget.

Innan vi kom till Bosdale hade vi hunnit vara på Ebyholme Holsteins. Gården drevs av Brian och Don Eby. Man hade 55 mjölkande kor av mycket hög kvalitet. Här var inte korna så stora som på många av de tidigare gårdarna. Korna var mera "korrekta", lagom typ med bra juver och benställning. Bra ben hade troligen mycket att göra med betesdrift under somma-

ren samt att man även tog ut djuren under vinterhalvåret så att de fick motioneras. Här var det döttrar efter Leader och Outside som dominerade bland korna. Förutom Semex topp-tjurar använde man mycket Dundee och Roy. Sista gårdsbesöket på resan gick till Fradon Holsteins. Här hade man byggt om den gamla ladugården så att båsen blivit större, man hade också tagit bort mellanväggar för att få ljusare miljö och bättre trevnad. De 60 korna mjölkade strax under 10.000 kilo med 4,3% i fett och 3,4% i protein. På Fradon var det Leducdöttrar som visade upp en bra balans. Toppkon hette Fradon Leduc Annabell VG 87 som andrakalvare. Men vi kunde inte låta bli att fota den 14 år gamla kon efter Blackstar som hade ett juver en bra bit över hasen. Storm, Charles och Blackstar var andra betydelsefulla tjurar. Talant, Roy och September Storm användes mest för dagen.

Sedan tog vi sikte på centrala Toronto och CN Tower. Toronto grundades 1793 och blev stad 1834. Det är en viktig universitetsstad och centrum för flera vetenskapliga institutioner. Staden är också en länk till den amerikanska mellanvästern över Ontariosjön och till Nordatlanten via Saint Lawrencefloden. På vägen in passerade vi Toronto Maple Leafs hemarena där både Börje Salming och Mats Sundin har nått ikonstatus för sin lojalitet till stadens hockeylag. Väl framme vid det 553 meter höga CN Tower tog vi hissen upp till första våningen, högre upp kom vi inte på grund av restaureringsarbeten. Men uppe på ca

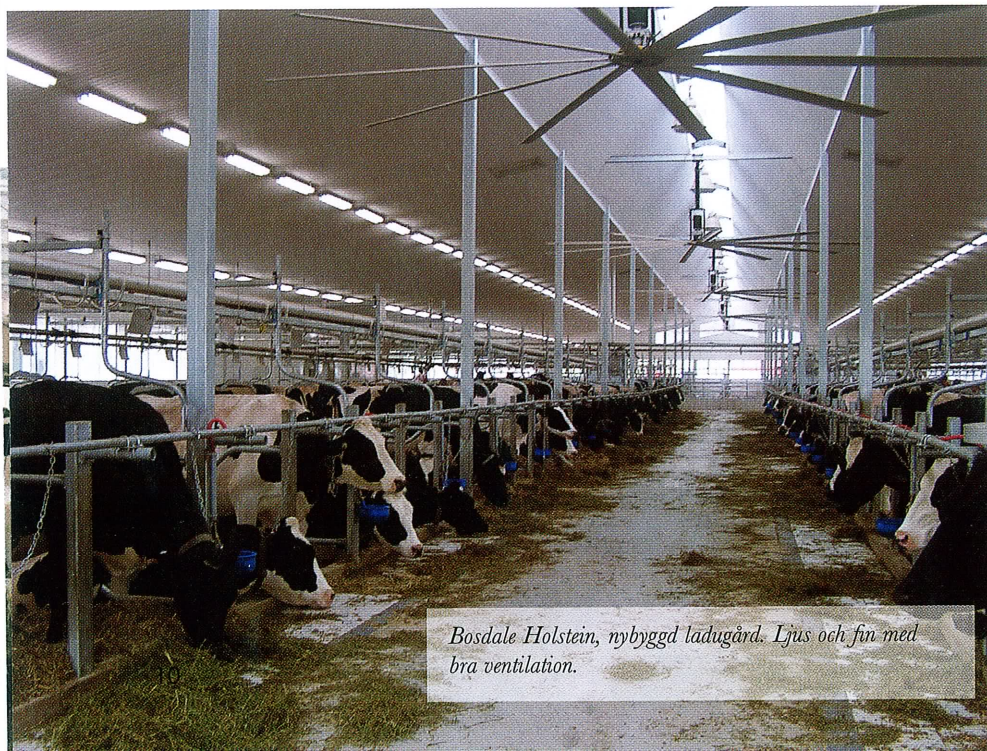

En 14 år gammal Blackstar ko hos besättningen Fradon Holstein.

300 meter var detta ändå tillräckligt för att man skulle få en otrolig utsikt över Toronto och Ontariosjön. En häftig grej var att stå på en 6 cm tjock glasruta och titta rakt ned på staden! Efter en snabb shoppingtur bar det av till hotellet så att alla kunde göra sig i ordning till galakvällen. Det blev en trevlig kväll där vi bjöds på mat och dryck av alla de slag. Här fanns allt från soppa och helstekt gris till bakelser och tårtor. Kvällen avslutades i hotellets bar där tyska kollegor anslöt, diskussionsämnet för kvällen kan väl inte vara så svårt att lista ut?

Fredagen och lördagen ägnades åt Royal Winter Fair. Vissa av resedeltagarna tog tillfället i akt att se mera av Toronto istället. Själv är jag kanske något vrickad i huvudet, jag bänkad mig i alla fall tillsammans med några andra på läktaren tidigt på morgonen. Under förmiddagen såg vi på Jerseybedömningarna som avbrott till alla Holsteinkor. På eftermiddagen var det visning av Holsteinkvigorerna som tilldrog sig störst uppmärksamhet. Det var en imponerande syn att se dessa stora grupper med bra djur. Jämnheten mellan kvigorerna var påtaglig så det var inte någon lätt uppgift för domaren Hank Van Exel att rangera dem. Extondale Brass Bake efter Halo Emory Brass ET utsågs till Juniorchampion, ägare var Nipponia Holsteins. Till Reserv utsågs Bergeroy Taffy Lyster från Morsan Farms. Honorable Mention gick till Belfontaine CD Yvette ägd av Normad och Patrice Fontain. Sett till alla kvigor blev kvigor efter Astronomical följt av Terrason och Leduc bäst rangerade.

Men nu är inte Royal Fair bara kor, utan en hel del annat också. Här finns

Bosdale Holstein, nybyggd ladugård. Ljus och fin med bra ventilation.

det hur mycket som helst att titta på och köpa. Mest var det tillbehör till hästar, men även tavlor, gårds-skyltar och porslinskossor i glada färger. Det fanns också jordbruksprodukter som ost och rökt kött. Andra djur än kor fanns representerade på mässan, bland annat grisar, får men framför allt hästar. Under fredagskvällen hade man uppvisning i hästspannskörning och dressyr- och hopptävlingar. Hästhoppningen hade världscupsstatus så flera av de bästa ryttarna fanns på plats. Några av oss svenskar tog ett avbrott från kossorna och tittade på hästhoppningen istället. Undertecknad var inte en av dem, utan jag bänkade mig för att titta på Sale of Stars istället. 70 djur skulle auktioneras ut under kvällen. Första djuret blev det klart dyraste, en Jamesdotter som var bedömd VG 89 som andrakalvare klubbades för 180.000 Canadadollar, dvs dryga 1,2 miljoner svenska kronor! Det genomsnittliga priset på alla djuren blev ca 16.000 Canadadollar, men snittpriset på enbart Holsteindjuren var över 21.000 Canadadollar. (1 Canadadollar motsvarar ca 6,90 svenska kronor).

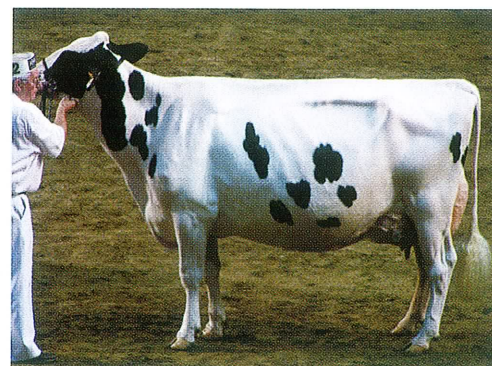
På lördagen var det Holsteinkornas bedömning som stod på programmet, åtta klasser skulle bedömas innan allt var klart. Tittar man på plats ett och två i samtliga klasser fanns det 14 olika tjurfäder till korna representerade. En tjur fanns alltså med som far till tre kor, nämligen Lystel Leduc. Två kor efter honom vann sina klasser. På läktaren var vi överens om att samtliga kor på utställningen hade haft mycket goda chanser på de flesta utställningar i Sverige. Den exteriöra standarden i Canada är klart över Sveriges. Domare Van Exel hade en tuff uppgift att rangera korna i klasserna på grund av den jämna standarden. När korna stod uppradade för Championat tycker jag att domare gjorde helt rätt då 2004 års vinnare Quality BC Frantisco åter igen utsågs till Grand Champion. Till Reserv utsågs Championkon från Saint Hyacint Beaver Brock Magic Petunia. Honorable Mention blev Flettdale R Marker Mame. Den sistnämnda hade tidigare utsetts till Intermediate Champion.

När så Championatet var avklarat tog vi farväl av kanadensiska kor och styrde mot resans sista anhalt,

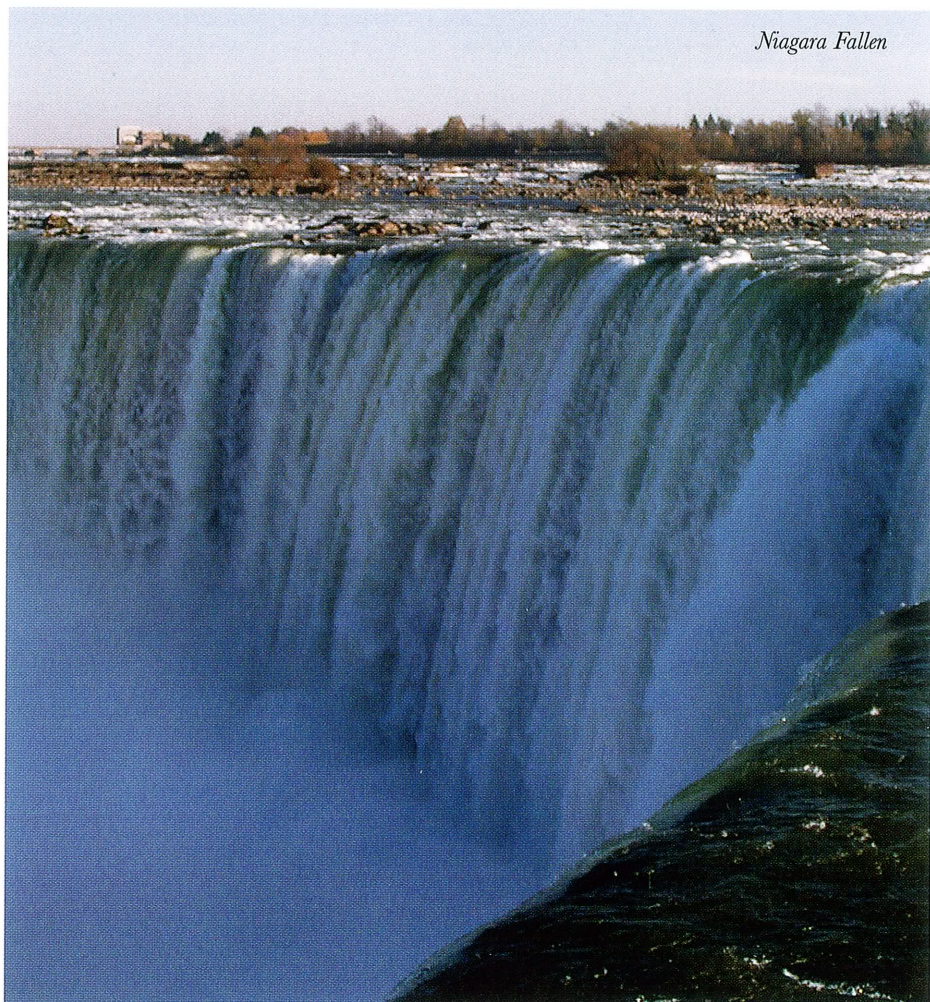
Niagarafallen. Det var ett fantastiskt sista besök på en rolig resa. Om jag minns rätt strömmade det förbi 230 miljoner liter vatten/ minut i fallet. Det skadade inte heller att vi hade klarblå himmel och 14 grader varmt denna den sista dagen. Om mera tid hade funnits skulle det varit roligt att se fallet upplyst på kvällen, men vi var tvungna att ge oss av så att vi inte skulle missa flyget hem. Efter tio intensiva dagar var det ett gäng trötta, men nöjda svenskar som satte sig på flyget från Toronto. Vi var eniga om att vi sett många bra kor och haft trevliga dagar i Canada med ett lagom fullspäckt schema.

Till sist vill jag ta tillfället i akt att tacka samtliga som möjliggjorde att jag fick mottaga Waldemar Anderssons resestipendium, ingen nämnd, men absolut ingen glömd. Tack även till Charlotte och Janne för en trevligt arrangerad resa och ett stort tack till alla ni som var med på resan till Canada och gjorde den minnesvärd.

Torgny Gunnarsson

Champion ko på Royal Winter Fair, Quality BC Frantisco

Niagara Fallen